

Илустроване Време

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

Бр. 5 — 29 III 1930 — цена 4 дин.

Поштарина плаћена у готову

Трпачевић
Београд

КРАЉ. ДВОРСКИ
ЛИФЕРАНТИ

Ј. Ф. ВШЕТЕЧКА АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

Фабрика шпиритуса, коњака,
ликера и рума. Трговина вина.

Велика пецара раније и
клеоваче, парни млин.

Телефон бр.

141

Телеграми:

„Фабрика шпиритуса“

Илустровано Време

БРОЈ 5.

БЕОГРАД, 29. МАРТ 1930.

1. ГОД.

„Солунци“ из Беле Паланке читају „Илустровано Време“

Са свих страна

Сетите се добротина француске!

Најплоднији део Француске доживео је велику несрећу. Изненадна је поплава уништила хиљаде и хиљаде домова, упропастила за увек небројено породица, избацила на улицу невину децу. Земља у којој су породице и деца наших бораца и ослободилаца нашли топло гостопримство и за машину помоћ за време рата, у којој се наша омладина школовала и спремава за нов живот, док су очеви гинули и чували наше ровове, у којој су рањеници неговани и лечени, а изнемогла сиротиња наша обилну помоћ, та земља заслужила заслужила је да се свега тога сетимо у тренутку када добар део њеног становништва пропада и трпи од неумитних природних сила.

Наша помоћ, ма колико мала била, биће увек морално велика. Наша земља није у стању да материјално помогне Французе у овим данима несреће, али сваки динар дат од наше стране има много већи морални значај, значај захвалности, значај признања за добра дела која не смеју заборавити ни наша будућа покољења.

Зато: Сетите се пострадалих Француза и сетите се њехових добротина у данима наше несреће.

Река Жиронда и њене брзине поплавила су улице Бордоа

Rue de la Gare у Бордоу

У четвртак у 4 сата, у просторијама Француског клуба састао се комитет за помоћ пострадалих у Француској. У одбор су ушли готово сви претставници наших хуманих, патриотских и културних друштава. Почасног претседанства примили су се Патријарх г. Димитрије и Претседник Владе генерал г. Петар Живковић. Ушли су затим министри г. г. Никола Зубовић, др. Антон Корошец, Коста Кумлиуди, Вожа Максимовић, Станко Шарлуза и Министар Двора г. Бошко Јефтчић; загребачки надбискуп г. др. Бауер, Ренс-уа-уаема г. Маушевић, архивни радник г. др. Алкалај.

Американски покер

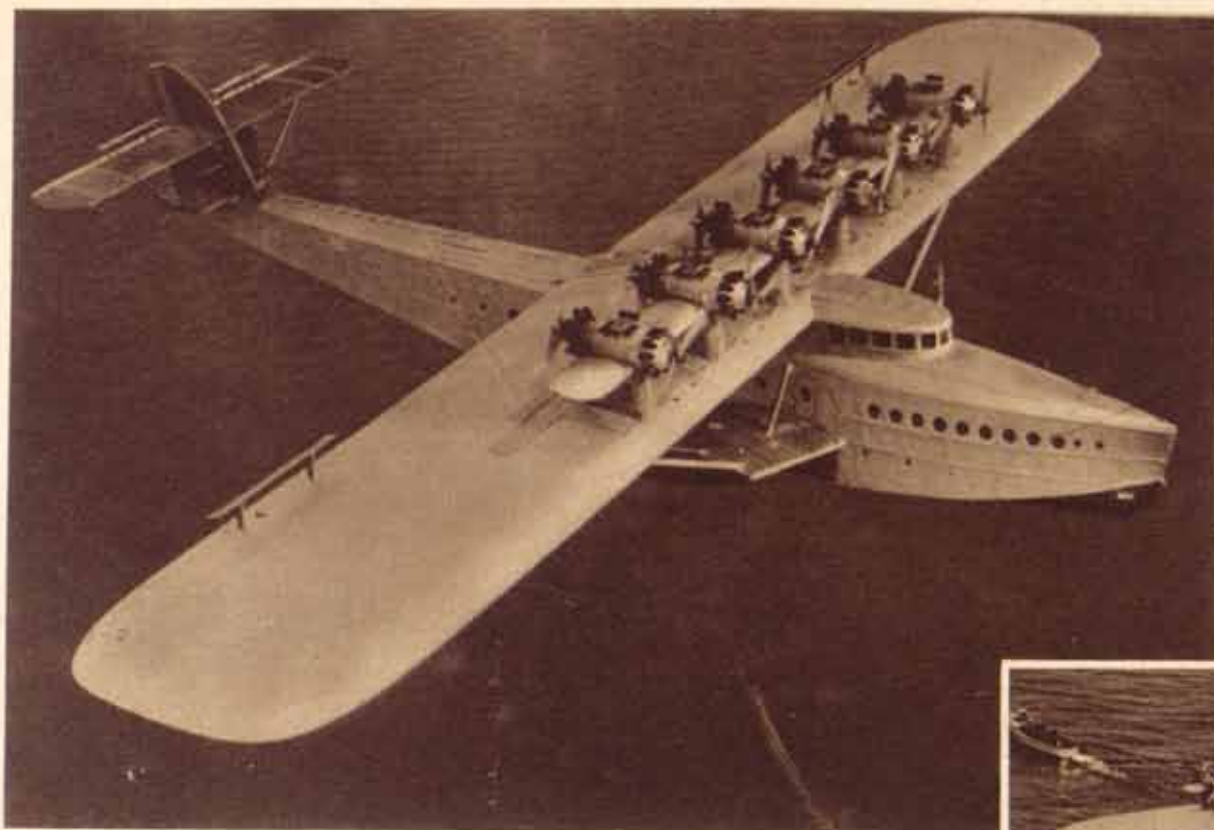
У Калифорнији је на зимским морским плажама измишљена обе сезоне нова забава: играње карата. Само да би се карте могле играти на песку, играчи су повећали димензије и картама жетонима. Наше две слике приказују партију покера на песку.

Герлс-и у гардероби једног изложаришта на француској ривиери за време одмора

ЦИНОВСКИ ХИДРОАВИОН D.O.X. ЛЕТИ ПРЕКО ОКЕАНА

Хидроавион D.O.X. у земљу

Почетак зиме донео је један прекид у летовима које је циновски хидроавион Дорниев Д. О. X. отпочео да врши. Овај прекид, по вестима из Фридрихсхафена, искоришћује се да се изврше и последње допуне и измене у детаљима на овој необичној ваздушној лађи.

Са пролећем настаће велики пропагандни и рекордни летови које др. Дорније мисли да изведе са Д. О. X-ом. Поред лета

око целе Европе, где ће посетити и даламатинске обале или Сушак, циновски хидроавион извршиће и лет преко Океана и то прво од афричке обале ка Јужној Америци а по том из Њу-Јорка за Европу.

Интересантна је слика коју је дао дописник париског Ер Нувела, када је присуствовао у Фридрихсхафену првом лету Д. О. X-а. Он каже:

D.O.X. ЋЕ ОВОГА ПРОЛЕЋА ПОСЕТИТИ И ДАЛМАЦИЈУ

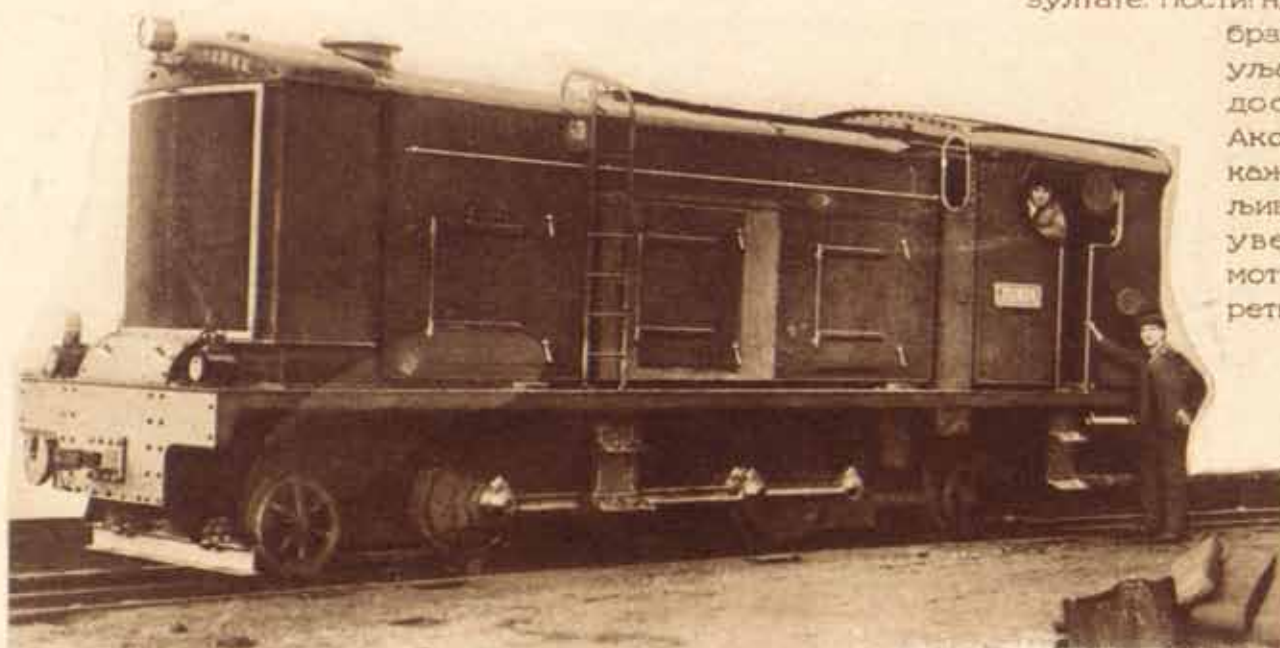
„Овај хидроавион запрепашћује, све, који га виде, својим спољним изгледом. Он не личи више на птицу већ на рибу или боље рећи на велику лађу са крилама.“

Циновски хидроавион, који је празан, са посадом тежак 30.000 кгр. носио је при своме последњем пробном лету још и 25 хиљада кгр. корисног терета, тако да се први пут од како постоји ваздухопловство дигао у ваздух брод од 55 тона, и веома лако извршио летење од пуна три сата, тукавши рекорд, какав се раније није могао ни замислити.

D.O.X. на води

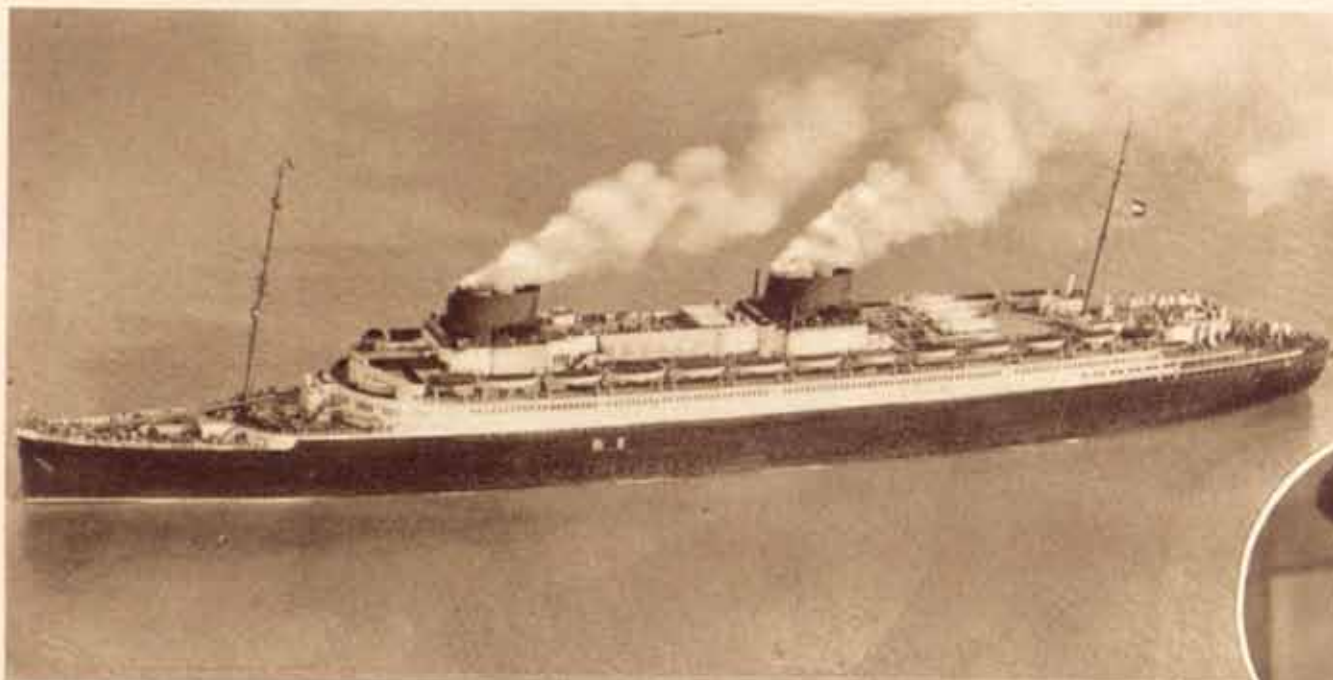
НОВ ТИП ЕНГЛЕСКИХ ЛОКОМОТИВА

У Енглеској у Leeds-у пуштен је у саобраћај један нов тип локомотива које се покрећу уљем. Пробе су показале одличне резултате. Постигнута је и жељена

брзина, а потрошња уља је минимална и досада најевтинија. Ако се овај тип покаже као издржљив, Енглеска ће увести ове локомотиве за све теретне возове.

НАЈБРЖИ ПАРОБРОД НА СВЕТУ

Нови немачки прекоокеански пароброд „Еуропа“ постигао је нови светски рекорд брзине извршивши прелаз океана за 4 дана, 17 часова и 6 минута.

„Еуропа“ је овим тукла рекорд „Бремена“.

Никола Џонсон
командант „Еуропа“

НОВИ НЕМАЧКИ ПОСЛАНИК У БЕОГРАДУ

Као наследник покојног Д-р Кестера, посланика Немачке, помиње се у немачким листовима као једини кандидат г. Д-р Хасел, садашњи немачки посланик у Копенхагену. Његово званично наименовање очекује се сваки дан.

Медицинарка интерниста гђа Калстен Шебасу, на пракси у Вестминстерској болници у Енглеској пронашла је бактерију сиберије. Квалификоване специјалисте обе болнице тврде да је ово откриће младе девојке веома озбиљно и од највеће важности и отпочели су да брже даља испитивања по њеном систему.

КО ЗНА?

Г. Војислав Богичевић из Тузле прикупљајући материјал за дело, које ће у слици и речи обухватити национални рад и страдања нашега народа у Босни и Херцеговини под аустро-угарском монархијом, наишао је и на ову слику. Снимак је пачинио неки непознати Чех, бивши аустроугарски официр, и написао: Вешан је један Србин и кад му је прочитана смртна пресуда, попео се сам на клупу, намакао конопца на врат, окренуо се према групи официра, од којих је један имао фотографски апарат и са осмехом на уснама рекао: „Сад ме сликајте! Живео Краљ Петар!“ а затим је скочио са столице и остао висећи у зраку.

Под вешалима се види босански циганин у фесу, а подале аустројска војска под оружјем. У позадини је кућа са три димњака на крову и простор за натпис, по чему се може судити, да је школа или жандармеријска постаја.

Молимо све оне, којима је ма шта детаљније познато о овом случају или ако неко познаје место, где је вешање извршено, да то јави уредиштву „Илустрованог Времена“. Сличних случајева било је више у Босни, али кад је већ један фотографисан, грех би био, да име тога непознатог јунака остане незабележено и незапажено.

КО КАКО ЗАШТИО

- 1) Који је наш владар имао жену од 8 година?
 - 2) Која је држава у Европи дала прву жену министра?
 - 3) Ко је од београђана први имао аутомобил?
 - 4) Ко је био први који се појавио као извозник наших продуката на александријској пијаци?
 - 5) Кад је пронађена шиваћа машина?
 - 6) Колико места има у нашој држави?
 - 7) Кад се први пут јавља у нашем народу име Милош?
- Одговор на 142 страни

Једна необична сцена у Београду

И ако је Београд постао модерна белика барош, ипак се по периферији могу видети старишки мечкари који забављају публику за скромну награду.

ФРИЗЕРСКА УТАКМИЦА У СУБОТИЦИ

ВОДЕНА
ОНДУЛАЦИЈА

МАРСЕЉСКА
ОНДУЛАЦИЈА

Прошлого месеца одржана је у Суботици фризерска утакмица за ондулацију косе. Прву награду за „марсељску“ ондулацију добио је г. Стефан Ранисављевић, власник салона „Помпадур“, који је однео и другу награду за водену ондулацију.

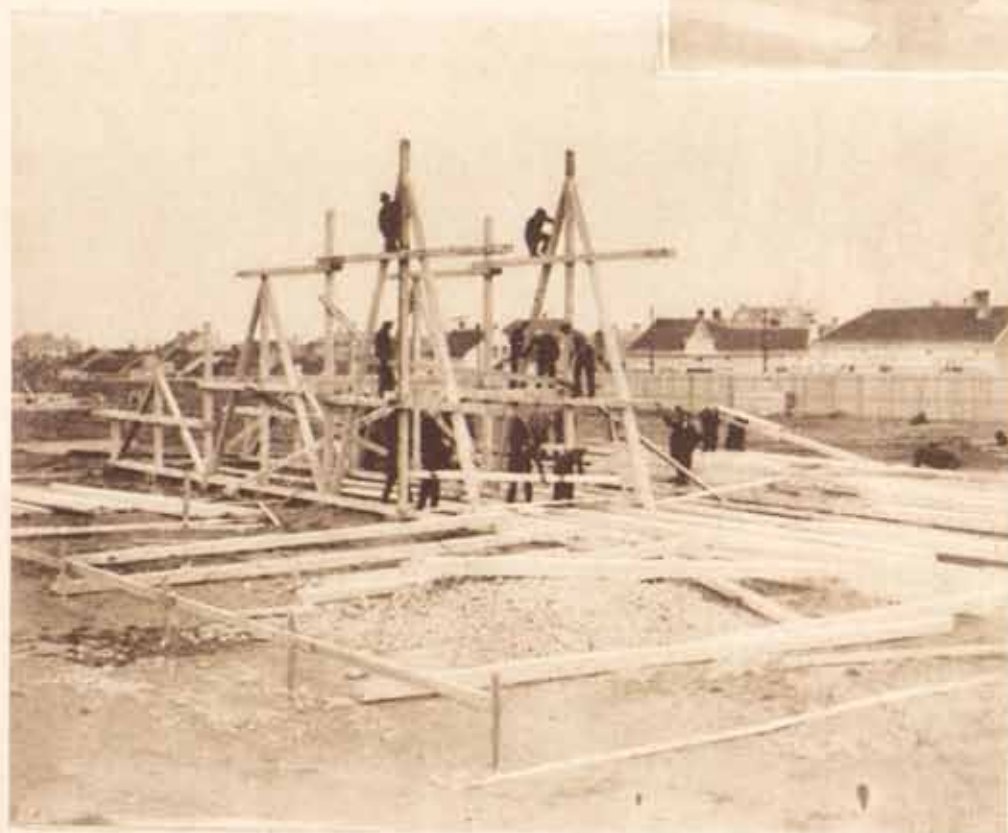

*Г. В. Кнез Александар
прима на Авали лекцију из Фотографије
од нашег Фото-револуционер.*

Слетски одбор на слетилишту.

На слици г. г. Ђура Пауновић, други пот-старшина Сокола Краљевине Југославије, секретар слета г. Брозовић, шеф одсека за пропаганду, мајор-инвалид г. Лујо Ловрић, архитект — пројектант г. Момир Коруповић и др.

Почетак подизања трибина

Простор за бежбање биће правоугаоник од 152/82 метра. Рачуна се да ће на томе простору моћи стати близу 4000 бежбача. Трибине ће моћи примити близу 50.000 гледалаца.

Поред посетилаца из наше Краљевине, слет ће посетити и много странаца. — До сада је пријављено око 26.000 посетилаца и учесника, а сваки дан стижу нове пријаве.

Одбор за слет већ у великој ради на организовању смештања гостију и мораће, разуме се, апеловати и на гостопримство грађанства, јер ће хотети и јавне зграде бити недовољни за смештање гостију.

Elisabeth Arden · London

Венецијанске препарате
увек свеже на стоваришту
препоручују

Урошевић и Танасковић

Кнез Михајлова 11.
Телефон 30-23

КОНВЕНЦИЈА О АРБИТРАЖИ ИЗМЕЂУ БЕЛГИЈЕ И ЈУГОСЛАВИЈЕ

Г. А. Делкоов и др. Кумануди снимљени у шпенкушку поштинскиња, вакин

25. марта у 12.30 часова, у Министарству иностраних дела, у великој дворани, извршено је свечано потписивање конвенције, о измирењу, судском решавању спорова и арбитражи између Краљевине Југославије и Краљевине Белгије.

Конвенцију су потписали г. др. Коста Кумануди, Министар без портфеља и заступник Министра иностраних дела, у име Краљевине Југославије, и г. А. Делкоов, белгијски посланик у Београду, у име Краљевине Белгије.

Обом потписивању присуствовали су виши чиновници Министарства иностраних дела.

Наша насловна слика:
— КРАТОВО
акварел г. Војновића-
Пеликана

Књижевни Конкурс Илустрованог Времена.

Уредништво „Илустрованог
Времена“ расписује свој први
Конкурс за најбољу причу
којој је аутор дама.

Тема потпуно слободна. Прича не сме бити дужа од
две стране овога листа.

Прва награда: Поклон најбољег стоваришта береничких и свадбених накита М. Т. Стефановића, дворског јубелира, Кнез Михајлова улица 10.

Златан женски сат с емаљом,

Друга награда: 500 динара.

Трећа награда: Бесплатан лист за годину дана.

Остале ненаграђене приче, које заслужују да буду објављене, хонорисаће се редовним хонорарима.

Рукописе слати уредништву анонимно и приложити запечаћен коверат у коме је написано име писца или псеудоним. Наслови награђених прича биће објављени у нашем листу и у „Времену“ и награђени аутор биће позван у редакцију ради отбарања коверта у његову присуству.

Рок за подношење рукописа 15 мај 1930. Забључно.

Резултат конкурса биће објављен 1. јуна.

Награђени и примљени рукописи биће штампани онако како их писац поднесе, ћирилицом или латиницом.

Чланови жирија: г-ђа Зора Караџић, професор; г. Бранислав Нушић, књижевник; др. Светислав Петровић, професор; Тодор Манојловић, књижевник и главни уредник „Илустрованог Времена“.

Смрт архимандрита Кривоца

25. марта преминуо је у Руми, у дрвеној кући Кривоцке породице, архимандрит Гелсон. Рођен је 5. маја 1873. Прадедо његови су били Грци са Крита, који су дошли после пада Крита 1699 године под турску власт преко Клисуре у Руму. Кривоци су саградили у Руми „грчку“, садашњу православну цркву. На Кривоцкој гробници на румском гробљу има још данас напис на грчком језику. Касније су се посрбили.

Георгије Кривоца закалуђерио се 5. маја 1893. Постриг му је био Беоцин. Био је од најкада батрен родољубци и један од најомиленијих, најпознатијих личности српског друштва Војбодине.

Мода

Летња пижама с панталонама, која може да послужи и као костим за плажу. Панталоне су из два тона мов боје. На капуту је врло шарено цвеће разних боја. Цветови могу бити штампани или рађени руком дека-бојама. Боре на панталонама дају потребну ширину.

Спортски костим од сивога фланела с појасом и поставом од отворено-плавог жервеа. Блуза и машна су свилени и врло јаких боја. Модел Швапарели, Париз.

Врло лепа хаљина од муселина мов боје са белим цветовима. Суиња је украшена тракама од плавсираног тила. Модел Норман Хартел, Париз.

У Швајцарској се још не топли снег.
Мали Француз и Немац праве савез

ТУЖНА ПРИЧА О МАЛОЈ АМБЕЛОЗИ

Четири стотине педесет година пре Христовога рођења, у време кад је Грчка била подељена на две државице Атину и Спарту, које су стално међу собом ратовале, живео је у Тамагри вајар Хермоген.

Хермоген је зарађивао свој хлеб правећи мале фигурице од илонице, које су биле необично лепе, тако да је имао много муштерија. Свакога дана направно би он по неколико војника или дама у шетњи, или неколико робова. Једном речју у његовој кући био је читав град направљен од земље.

Често пута овај вешт мајстор радио је на прагу своје куће. Свет се скупљао да га гледа, а нарочито је око њега било пуно деце јер — заборавих да кажем — он је нарочито лепо правно лутке.

Да знате само са каквим одушевљењем су га деца посматрала кад је цртао својим луткама лепа црвена уста, црне очи или плаву косу. Срца су се деци стезала кад је Хермоген, завршавајући посао уносио и затваро у кућу своје лепе лутке. Видео је он добро жељне погледе и жалосна лица девојчица, али је имао тврдо срце. „Тражите новаца од ваших родитеља, једна лутка кошта само десет обола,“ говорио је деци грубо јер деце није имао, па није ни знао шта значи једна играчка за нежну детинју душу.

Баш преко пута његове куће становала је једна удовица толико сиромашна да често ни хлеба није имала. Своју несрећу могла је она лако подносити да је била сама на свету, али је имала једну девојчицу од девет година, па јој се срце цепало кад год би помислила (а мајка стално мисли на

своје дете) да јадно сироче мора патити као и она. Међутим дете се није жалило. Мирна, необично нежна, девојчица је обожавала своју мајницу, грчала ју је често и сва се привијала око ње као бршљан око дрвета, па су је због тога прозвали Амбелоза што на грчком језику значи мала, дивља лозница.

Амбелоза није имала лутке, а лутка је била њен сан који се, на жалост, није могао остварити. Замислите, десет обола! Са десет обола могао се живети пет дана. Сироче је то знало и чувало се да искаже своју жељу, али кад год је видела Хермогена да уноси своје лепе луткице у кућу, канула би јој по једна бистра, крупна суза.

Дошло је пролеће. Једнога јутра становнице Танагре пробудише убојне трубе. Атињани су се тукли са Спартаницима и борба се пренела из поља у град. Људи су трчали, затварали катје, бежали у подруме, само два бића нису марила за битку. То су били Хермоген кога је интересовао само његов посао и Амбелоза која га је посматрала како довршава једну лепу луткицу. Луткина хаљина је била плава као небо, огртач црвенкаст, а појас жут. Врхом кичице Хермоген јој је направно зелени венчић око главе, а на рукама златну гривницу. Још никада ток лепу лутку није направно. Амбелоза је посматрала дуго а уста јој шапатам сама изговарају жељу:

— Ох... ову луткицу... Ох, ову луткицу кад бих имала држала бих је на грудима по цео дан, миловала бих је дуљала и пазила на њу целог свог живота.

— Чак и више рече јој Хермоген, који је чуо све. Не буди луда. Не треба да те је жао јер би је разбила као и сва деца.

— Да, одговори му Амбелоза жалосно, ти мислиш да сам ја као деца богатих родитеља... Ох, кад би ми богови даровали једну овакву луткицу... сигурна сам да би остала код мене целог мог живота, да би пошла чак и у гроб самном...

— И да би ту остала годинама и годинама недиригута, упале јој поново у реч Хермоген. У осталој тражи од мајке новаца па ћу ти је дати.

И он уђе у кућу.

У томе тренутку појавише се страшни ратници и у њиховој улици. Оклопи су сјајали, стреле су звиждале, оружје је звектало. Борба је била страшна и крвава, Амбелоза је покушала да побегне, али баш кад је била пред вратима своје куће, готово да падне мајци у загрљај један камен бачен из праћке погоди ју у груди. Она се срушила. Сирота мајка посрте, али је имала још толико снаге да је дигне и унесе у кућу.

Битка се брзо свршила. Спартанци су отерали Атињане. На вратима Хермогенове куће нешто је лулао. Он отвори и спази Амбелозину мајку.

— Суседе говорила је она сасвим полако, јер се бојала свога гласа, суседе, моја кћи умире... Један камен... Она одлази, моја јединица, и не жали се — она је тако добра! — само, желела би немој јој то одбити ону лутку коју си направно пред њеним очима, ону лутку са плавом као небо хаљином...

— Знаш, знам.

— Ја ти је не могу платити, али позајми јој док... Она је неће чувати дуго... „После“ ћеш је узети натраг.

— Причекај ме докешу јој.

Амбелоза је лежала на сиромашном кревету са главом на јастуку од сламе који је скоро цео покривала њена златна косица. Кад је видела вајара, она му се насмеши и слабиим гласом упита

— Где је лутка?

— Ево је, одговори мајстор кога сузе почеше гушити и даде јој луткицу.

— Хвала ти. Ах ја сам сад срећна. И-

мам лутку... Свеједно, Хермогене признај да сам имала право кад сам ти говорила...

— Шта си говорила Амбелоза?

— Да ће она живети више него ја.

— Ох! не говори тако, врисну удовица, ти ћеш живети, живети!...

И она загрли своју кћер али за време тог пољупца, лозница се беше отргла од свога наслона; Амбелозе више није било.

Жена више није плакала; окренув ка вајару своје лице на коме се оцртаваше страховито очајање она му само рече:

— Узми твоју лутку натраг.

Он одби само руком, а затим, потресен једва изговори:

— Метућеш јој је у гроб... то је била њена жеља. Збогом, послаћу ти цвећа.

Амбелоза и њена лутка биле су сахрањене заједно у хладу.

Од тога доба прохујала су 24 века, лице света се поменило толико пута, али у рушевинама Танагре, дубоко у земљи мала лутка од илонице, Амбелозина лутка остала је читава. Један љубопитљив путник ископао ју је и поконио музеју, готово исто онаку лепу како ју је направно Хермоген.

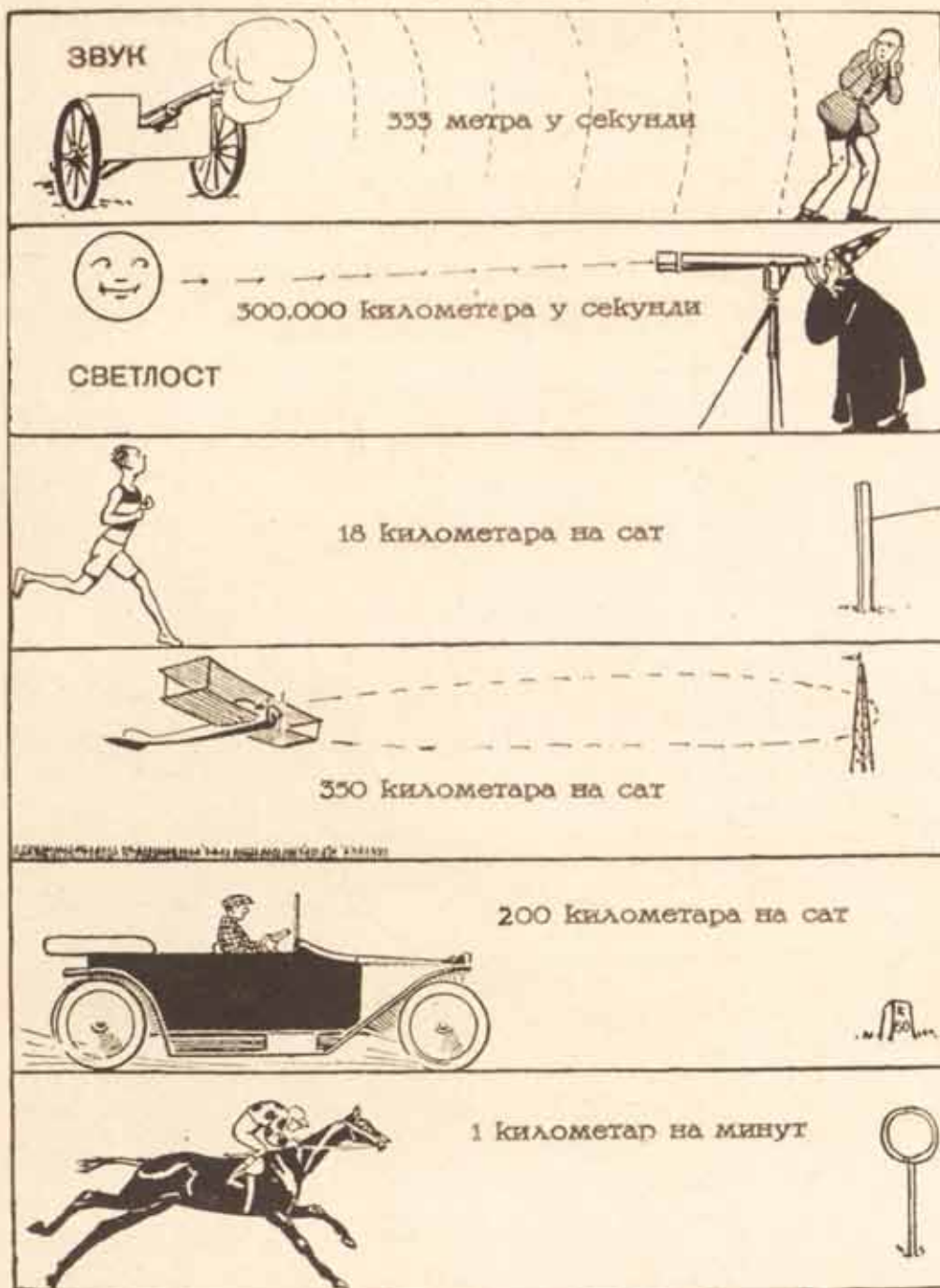

НАЂИТЕ!

Лопта је ту, али где је девојчица?

Колико брзо иде:

ПУЂА И ЦАЛЕ КАО ЛЕКАРИ

(слике без речи)

Мењачице

Од једне речи направити другу само по једном променом у њој: 1) заменом једног слова другим (риба-роба); 2) додавањем једног новог слова (риба-рибар); 3) одузимањем једног слова (рибар-риба); 4) једном променом места између два слова (риба-бира), а са најмањим бројем помоћних речи, које све треба да значе нешто јасно, тако да их погађач може лако објаснити.

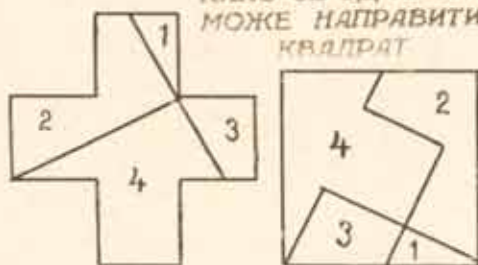
На пример: од вода-бино: вода, виста, видо, ванс.

Направити:

- од илзе - илито,
- од жаба - рола,
- од мачак - миш,
- од унишело - ученик

(у наредном броју решење)

КАКО СЕ ОД КРСТА МОЖЕ НАПРАВИТИ КВАДРАТ

Лов на погрешке

За лов на погрешке у 3. броју стигло је 812 одговора. Од оних који су први послали одговор погодило је њих 17, због чега су петорица за награду извачени коцком. Према томе награду добијају:

Драгољуб Ђ. Јестовић уч. 1. раз. гимназије Београда. Марија Поповић, уч. 2. разреда гимназије Београд. Будимир Ј. Укропина, уч. 4. раз. гимназије Шабац. Коста Војиновић, уч. 1. год. Учитељске школе Сомбор. Вилко Филић, у. 4. раз. гимназије Велес.

Д В Ћ Ж Р Т В Ћ

ошао сам да се опростимо стари друже...

— Где, шта ти је сад?

— Понудили су ми друго место у једном предузећу за експлоатацију каучука... Заплаћавају 120 хиљада динара годишње...

— Али, и овде ћеш ускоро зарађивати толико исто.

— Јест, али волим да отпутујем.

Нисам хтео да кажем Фредерику Беглеу да има све вероватности да се неће више вратити. Он је погодно моју мисао. Заста, то је било очито самоубиство. Рекло сам стежући му руку:

талента, али чији карактер није био на висини једне погодне ситуације, која му се пружила сретним случајем.

Он се венчао ћерком једног спекуланта неописано богатог, коме је учинио неку велику услугу (прекинута истрага, интервенција политичких личности). Марија Клара платила је очев дуг захвалности. Она није била много срећна, али ни њене најбоље пријатељице нису имале повода да је оговарају. Десет година брака, насмејана резигнација, никакво поверавање никоме, ни једна жалба. Сада, у тридесетој години, била је слободна...

Данас пре подне Марија Клара заказала ми је телефоном састанак. Дошла је у црпници, али без копрене, без претеривања у приказивању једне лажне туге.

жртвовао, да се врати у Француску, да би отпочео нов живот са мном.

Она ме гледала у очи, очекујући одушевљени одговор:

— Да, наравно, одмах ћу му телеграфисати...

Нажалост, баш неколико дана раније био сам примно писмо од Фредерика... Нисам му још одговорио... Пошто сам био сведок драме која је изазвала његов одлазак, зар сам сада морао да саопштим и тако црну вест Марији Клари?

Уздржао сам се, да јој не задам тако груб ударац. Почео сам полако:

— То је врло деликатно... Можда, због свог скромног положаја, неће хтети да прими благостање које ви данас можете да му понудите. Ви знате његову осетљивост, његове предрасуде!

Млада жена тражила је да се јасније изразим.

— Зар ви нешто знате, господине?

Да ли сам могао даље да лажем? Требало је открити све, али ја сам се још колебао. Она је навлачивала, одлучним гласом:

— Младићу мој упамти, да ни једна жена није вредна да се човек због ње убије.

Он је мало устукнуо.

— Можда ћу се вратити... кроз три године... за то време много ће воде протећи под мостовима...

Ућутао је, а затим наставио жалосним осмехом:

— Не могу да останем...

— Не знам шта да кажем. Мислим да си добро размислио пре но што си се решио да отпутујеш.

Срдачно смо се опростили. Два дана доцније отпратно сам га на пристаниште; ја сам. Лађа је кренула, шибана ударцима зимскога ветра.

— Прошло је једанаест месеца.

Прошле недеље био сам на пратњи једног од мојих колега, адвоката који је имао

— Господине, рекла је, имам да вас замолим за једно обавештење и једну услугу.

— Да заступам неку вашу парницу?

— Не. Реч је о Фредерику Беглеу. Оно што вам он није рекао, могу вам ја рећи данас. Он је отпутовао у Индокину због мене. Ми смо се волели, али ја нисам хтела да постанем његова љубавница јер сам сувише лојална, да би ма кога преварила. Нисам хтела да се разведем, јер сам на неки начин исплаћивала један дуг свога оца. Сигурно то знате и ви, као и остали.

Климуо сам главом, покретом који се могао тумачити по вољи.

— Ја знам да сте ви најбољи Фредериков пријатељ... Данас сам слободна, савршено слободна... Дошла сам да вас питам да ли могу, да ли морам предложити ономе који ме је толико волео те се тако тешко

— Господине, ситуација је врло тешка. Ја не тражим од вас никакве обзире...

Отворио сам једну фијоку и пружио писмо које сам примно. Она је прочитала, а да јој се ни једна црта на лицу није покренула.

„Човек помисли, да се једна љубавна рана неће никада зацелити. Први месеци које сам овде преживео били су страшни. Мислио сам, да нећу имати снаге да останем. Борио сам се против једне дужности, коју је требало да испуним до краја. Разболео сам се од грознице и желео сам да умрем. Затим, мало по мало, навикао сам се на климу и једновремено како ми се враћало физичко здравље, враћала ми се и душевна равнотежа. Чудно је то кад човек види, како се и највеће страсти гасе... Даљина, време...”

Марија Клара вратила ми је писмо:

— Хвала, господине... то је истина... то је разум...

— А ви, госпођо?

— Ох, ја...

Она је нагло отишла.

Вечерас за вечером моја жена, која је по подне правила посете, рекла ми је:

— Је ли ти чуо новост? Марија Клара иде у манастир... Ко би био помислио да је толико волела свога мужа!...

Р. Диедонс.

ПАРИЗ-ЛОНДОН

Жан Бороштра ирећи играч шениса на свејш и ирвак на покривеним игралишћима

16. о. м. завршен је међуградски меч у тенису између Париза и Лондона.

Французи су беробали у лаку победу свог тима, те су у екипу поставили неколико млађих играча. Њихов тим био је овако састављен: *Бороштра, Брињон, Кристијан Буси, Рене де Бизеле, Жансиен, Бареле де Рику и Жорж Гласер.* Лондон су заступали: *Х. В. Осћин, Олиф, Н. Шарје, Паувел, Пејерс и Пери.*

Борба између Боротре и Остина очекивала се са највећим интересом. Кад су они играли сва су места била продата, тако да је велики број гледалаца био приморан да стоји око игралишта.

Меч је отпочео врло живо, чак сувише брзо да би се могло издржати у истом темпу пет сетова; али сам Боротра је био убеђен да ће се ослободити младог Остина и то у три сета; и одиста први се завршио са скором од 6-2, за шампиона света на паркету.

Друга фаза је била потпуна репетиција прве али овог пута у корист симпатичног „Бани-а“ који је с великом хладнокрвношћу слао лопте у саме ноге Боротре, да овај није могао у опште ни да да своју игру.

У почетку трећег сета снаге су биле једнаке; противници су пазили на сваки ударац јер су врло добро осећали да је то одлучан тренутак борбе, и тако се водила све до деветог гема са обе стране, али баш у том моменту Боротра несрећно мало попусти, учини два „дубл-фота“ и изгуби свој сервис. Остин наравно не пропусти свој и тиме одбије сет са 11:9.

Ова трећа фаза борбе, може се рећи, решила је о судбини партије, јер Жан Боротра, морално тучен, играо је у четвртном сету само ради форме и изгубио га са скором од 6:2, што је доста разумљиво.

И ако Боротра није био баш у својој најбољој форми, мора се признати Остину да се показао као велики играч: математички прецизан, играч фонда, он се ретко усуђивао да иде на „филе“, него је више волео да доведе свога противника на тај положај па да га онда пребаци дугачким лобом.

У осталим борбама *Париз* је однео 12, а *Лондон* 9 победа.

Х. В. Осћин ирвак *Енглеске* и један од најбољих играча шениса на свејш.

Нови женски свејшки рекорд на сшо јарди

Аустралијска спортиониња Криси Дам претрчала је у Сиднеју 100 јарди за 10⁹/₁₆ секунди што представља нов женски светски рекорд. Она је најозбиљнији кандидат за првакињу на идућој олимпијади.

Завршен сингл у ирчању са ирејонама указала је млада *енглеска* сшуденикиња мис *Левер* ирликом ирошких *лакоатлетских* зшакмица у *Енглеској*.

VII Татјана

Татјана је била опружена на своме кревету, покривена дугачком свиленом халмином; њени танки прсти подржавали су полу издигнуту главу; очи су јој гледале бесцијно, Матриона, служавка кепец, која је отворила врата посетиоцу, седе поново на своју клупицу, код креветских ногу, згуривши се бојажљиво; увукла је врат у рамена, а ружене образе спустила на своје пуне груди.

— Изволите седети и извините ме што ћу остати лежећи, рече Татјана Муру, који је застао на вратима.

— Госпођици није добро, пожури се Матриона да објасни. А не да да зовемо лекара. Можда ће се предомислити? додаде бојажљиво.

Татјана се насмеја и тај осмех озари јој лице. Глас младе девојке изненадио је Мура. Његов металан и озбиљан звук изгледао је као глас каквог ефеба.

— Долазите ли из сопствених побуда, запита га, или вас шаље моја мати?

— Ремено ми је да желите говорити самном, одговори Мур одважно.

— Рђаво су вас обавестили, нисам ја хтела говорити баш с вама, него са прином особом, која није моја мати или Маћа.

— Па тако је, одговори Мур узбуђено.

— Требало би да знате да заточеник често баца кроз решетке какво писамце где траже за помоћ, не зато што се нада да ће бити ослобођен, него само да подмири једну потребу да се о њему нешто чује и да му одjekну мисли.

— Знам, одговори Мур. Заточенику је сасвим свеједно ко ће издати његово писмо; али онај који га нађе осети по који пут задовољство.

— Али у сваком случају, настави Татјана, ја бих саветовала ономе ко нађе то писмо да томе не придаје никакве важности и да се не хвали некаквим преимућством, ако икада у животу сретне тога заточеника. То је неко; он то мора и да остане.

Мур устане:

— Допустите ми да Вам се претставим.

— Па послали сте ми своју карту, рече Татјана смејући се овога пута мало подсмешљиво. На карти има једно име и некаква адреса.

— Ипак сте респектовали уобичајени ред; уосталом, шта човек зна шта га чека сутра?... Ја налазим да Ви с правом можете тражити детаљнија обавештења; то јест зашто сам ја управо дошао.

Татјана учини један одбијајући покрет; њеног осмеха несташе.

— Има нешто да ми саопштите? запита га.

Мур одмах увиде да код ове младе девојке ништа не вреди претварања, јер се њен поглед напуни сумњом као у детета кога хоћете да да преварите.

— Догодила се велика несрећа, отпоче Мур, необично ми је непријатно што то ја морам да Вам саопштим.

Матриона шкнук.

— Надежда Сергијева је забранила, повиче.

Татјана ни не мрну.

— Требало би Вам рећи истину, рече Мур после кратке паузе: Ваш отац је умро.

Татјана не учини ни један покрет.

— Сахранили су га сво већ осам дана.

Матриона издужи своје голе ноге на своме седишту. Мур се са зебњом запита хоће ли се Татјанино узбуђење окренути против њега, хоће ли је сада видети као очајно зајуче и падне у неописани неми боа...

— Хвала Вам, рече она сасвим просто.

Та мирноћа пренерази Мура; изгледала му је сасвим неприродна. Посматрајући њено лице, Мур се увери о њеној беспримерној депоти. Није показивала ни мало узбуђења, ништа није покварило хармонију њена лица. Муру би много било стало до тога да види ово лице кад се исквари, када се изобразда сузама, као оно код Надежде Сергијева када јој је спало бело. „Лутке“, рече у себи, „лутке“. Али морао је да иде до краја свога задатка:

— Ваша госпођа мати није имала довољно снаге да Вам сама саопшти ову тужну вест; због тога је почаствовала мене овом непријатном дужиошћу. Можда Ви то већ знате?

— Татјана подиже руку и Мур заћута. Са гађењем је посматрао Матриону, згрчену на клупици.

— Ви употребљавате исти речник који и моја мати, рече Татјана. Штета.

Мур одмах промени тон:

— Нисам ја овим што сам Вам рекао хето да учиним услугу Вашој мајци, већ сам то учинио из љубави према једној жени на коју ме ускомена не напушта. Те жене нема више; и као неко лудило гони ме да је тражим на све стране.

Татјана га погледа својим дубоким очима, — Лоретиним очима. Необјашњиво чудо. Оно што му је у животу било најдраже, види опет како му се приближава из дубине нечег непознатог.

— Већте мислити да немам срца, рече Татјана.

Мур је хтео да побегне, али се уплашио да не изгуби поверење које се почело по-мањати код ове девојке.

— Ја видим само да сте добри, одговори. Бол није увек онакав како га замислају срећни и индиферентни људи.

И он отпоче да прича о својој прошлости, како би Татјана била о њему тачно обавештена.

— Када су Лорету понели у цркву, то је за мене био најстрашнији тренутак у животу, али био сам као камењен и нисам осећао бол. Нисам запазно никакву спољну појединост. Један од пријатеља моје куће, иначе манијак и ћелав, ушао је у цркву са хапцом од сомота, бојећи се, свакако, назеба. Моји живци инсу могли да издрже овај приказ и обузе ме грчевити смех од кога сам се сав укочило.

— То мора да је лепо бити вођен, рече Татјана, да вам дубе очне капке, па ма и умрли после лога; лепо је волети, па ма и плакати од љубави. Ја никада нисам плакала, бар од како ја знам за себе. Од мене уклањају све узроке туге. Ја видим само отсвев ствари; ја сама не познајем своја осећања или их не знам зато што сва потичу из лажи.

— То је ужасно, узвикну Мур.

— Није, одговори она. Шарене чипке

изолују ме од спољнега света. Који пут се размакну и ја сагледам призоре који ме растуже. Али се затим опет склопе и ја поновно упадам у мађију разних боја.

— Ако бих Вам... ма у чему... госпођице, могао бити користан... преклињао је Мур.

— Зашто ме не зовете Татјана? упита га она. Ви се самном сувише понашате као са великом особом. Мени ништа не треба. Моја озбиљност свакако је само поза. Ја сам од рођења сама, без икаквога друштва, изузимајући моје рођене слике у огледалу. Јер знате пред огледалом човек може да испитује своје држање.

— Требало би ипак да Ваша мати доводи друштво у кућу.

— Моја мати је млада жена.

— Да, и она још много има да разговара с огледалом.

— Ви мислите на седам патуљака у оној причи: „Огледалце, огледалце, кажи ми која је најлепша“. Али ја нисам толико срећна колико смејана. Ја сам поред себе имала само Моћу, која увек дрема на својој клупици и моје глупе професоре који су ми досадили својим методама.

— Ах да, физичко култивисање, рече Мур, брига за одржањем лепоте.

— Од куда ви то знате? узвикну Татјана. То је мамин проналазак, мириси, пантљике, ритмичко кретање...“ Држи руке овако, а главу овако, погледај на ову страну...“ Она заћута, па настави:

— Већ толико дуго времена нисам ниским разговарала овако као сада с Вама, — никад, још од мога детињства, када је мој брат још био жив. Спавали смо у истој соби и када се угасила светлост, ми смо остајали будни и причали једно другоме бескрајне приче... Једне ноћи изби пожар. Наша дадиња утрча у собу мислећи да спавамо, али нас је нашла будне...

Татјана се расположила; описивала је варош Баку, сасвим црну, са великим кулама у којима су се налазиле справе за бушење земље, непрестана шкрипа машина, петролеум који је правно велике рупе у земљи извирући и Мур виде пред собом цео овај крај, који му је Надежда описивала са свима страхотама, најдјаред као најлепши крај на земљи, измењен лепотом Татјане.

— Сваки извор имао је своје име и своју физиономију, објашњавала је живо млада девојка. Ви ми не верујете? Мислите да је немогуће разликовати све те црне куле. Али ето, видите, ја сам их све познавала и имала чак и своје љубимце, на пример стари извор Николаја, са избушењем кровом и о коме су сви људи говорили да не ваља. Ноћу видели су се свуда унаоколо мали црвени пламенови; људи су се од њих плашили; веровали су да су то душе мртвих, које су преко дана затворене по гробовима а ноћу слободне. Ја сам их напротив увек ишчекивала са свога прозора и слала им своје поруке.

Она заћута за тренутак, затим, без икаква прелаза, поче говорити о своме оцу. Мисли се да он није имао срца, али то је ужасна несрећа не моћи волети. Једнога дана када сам прошла поред отворених врата његове собе, ушла сам сасвим полако. Седео је наслоњен главом на руке, а његов поглед био је тако очајан да...

клада neћu zaboraviti. Mora biti da je to strasna stvar zarađivati novac.

Мур је слушао младу девојку како говори и успомена на тога човека из Бакуа измени му се и он му се појави у лениној светлости.

Татјана се подиже на своје кревету:

— А ко га је убио? зашта суровим гласом. Ко га је убио?

Она напрасна експлозија изненадила је Мура. Да ли је Татјана знала за злочин па се претварала да не зна? Или можда верује да ће, на препад, сазнати од Мура истину? Он помисли да млада девојка можда само сумња у то.

— Зашто ми ништа не говорите о мојој веридби? настави Татјана. Ви сте заборавили на главну ствар у вашој мисији. Имате ли намеру да ме штедите или да ми кажете истину?

— Татјана, узвикну Мур пребацијући.

— Ја сам се повукла у своју болест, продужи она, само да не бих никога видела. — никога! Реците то онима који су вас послали.

— Радите онако како вам годи, рече јој Мур.

Она је у истини мислила да је Мур био преносилац речи некога који је стајао иза њега, или некога који није био ни Надежда ни принц Родина.

Татјана онази нерасположење на лицу свога посетника. Она покуша да се нашали, али без успеха. Она онда напусти своје изазивачко држање, и одједном добије израз девојчета, насмешни и рече:

— Реците ми да ми мало скрате издржавање затвора, рече она. Ја нисам толико одважна. То је све што заточеник, у своје писму, тражи од непознатог пролазника.

— Ко је убио Николаја Медикова? зашта Мур Надежду када се опет нађе с њом лице у лице.

Узалуд. Удовица је покушала да прекине разговор, ослушкујући на вратима; после тога хтела је да зна како је Татјана примила поруку.

— Ко је убица? понови Мур.

— А од куда ја то знам? заплака она.

Он осети да Надежда даже.

— Моја нога неће више ући у ову кућу, рече он одлучно, ако ми не кажете истину.

— Сазнаћете све што и ја знам, сиротица. Примам ваш захтев али под условом да нам останете пријатељ.

Надежда престале да плаче.

— Има неколико недеља како је дошао овамо први пут, отпоче она. То је био млад човек без икаквог занимања и без осигурање будућности. Видео је неколико пута Татјану и прикључио јој се као зао дух. Читаве сате проводио је под њеним прозором; када је она излазила, он је ишао поред ње, не плашећи се мене ни мало, — а ви знате добро да је ја нерадо пуштам од себе. Он је говорио с њом бесмислице, то је било немогуће издржати! Одлучила сам да га пријавим полицији, јер Татјанина репутација трпела је од тога, пошто се он појав-

љивао код нас и у оно време када смо се ми упознали са принцем Родином и када је он затражио Татјанину руку. Каква ужас! Николај Петровић зашетао га је једанпут од чега живи, тражио је да му каже све тачно, у цифрама. Та индивидуа отпоче да тера шегу, говорио је о некоме замку у Шпанији, а завршио заклетвом да ће Татјану силом одвести ако га она неће. Николај га је избацио из себе... Од тога времена никада га више нисам видела и ето сада знате истину, нека ми је сам Господ сведок. Разуме се да у полицији нисам причала ове појединости, нисам хтела да ми кћи буде умешана у ову аферу, па да је

јој помогне у истраживању неких важних докумената међу писмима и папирима, који су нестали на чудан начин. Биле су у питању неке концесије и нека документа катастра које Николај Меликов спасао када је побегао из Русије и који су служили као доказ за његова права.

Мур се изговарао својим незнањем руског језика, али Надежда да је ипак позвала да јој помаже. Испразнила је све фијоке, испретурала сандуке и, уместо да све доведе у ред, она је само појачавала конфузију. Он се чудно како је успела да сакрије све те папире приликом претреса куће на дну збиства. Она је уостаом своја истраживања пронашла писмама на адресу полиције и на адресу болшевица што је гоне.

Једнога дана Мур је морао да извади из зида неколико шигаља, иза којих је био сакривен накит. Било је немогуће уверити је да би накит био много боље сачуван у трезору какве банке. Другом једном приликом Мур је морао да саставља некакве шифроване депеше, чија је садржина била доста мрачна.

Мур се чудно поверењу које му је указивала удовица Меликов, која је иначе према свима веома неповерљива. Једног је дана чак удесила да и он буде присутан разговору, који је имала са принцем Родином. Говорили су о његовој жељидби, али без икаквих појединости само је утврђена веридба.

Надежда је отпочела истицањем своје жртве коју она чини одвајајући се од кћери. То ће за њу значити смрт, али она је готова на сваку жртву, ако то треба да обезбеди Татјани будућност.

Најзад се могао чути и одговор принца. Он је прво отпочео причом о тркачком коњу Колен-Мајар, кога је он одгајио, пред сам рат, код војводе Вестминстера, затим је говорио о „Филтру љубави“ божанственој слици од Фрагонара, коју је купио на лицитацији у заложном заводу и поред велике конкуренције разних купаца.

Затим је разговор узео много прецизнији правац. Мур је чуо разговор о новцу помешан сузама:

— Јонел... ви ми допуштате да Вас тако зовем...

Јонел... требало би да ме разумете...

Муру се учини да је опазио како су се узане усне принца још више стегле. Он је мислио на Татјану, чије мишљење у овоме тренутку нико не тражи; само из љубави према њој он ће поднети све каприсе Надежде Сергијевне; он је био готов да извуче из неприлике младу девојку на њен први позив. Али Татјана је ћутала; она му је отказала поверење које је можда једнога тренутка код ње задобио. Она није хтела да је он спасе; можда није ни осећала да јој прети ма каква опасност. Размишљао је о њиховоме сусрету и сетно се да је показала да је много више информисана о спољнем свету него што је се могло претпоставити.

(наставак у идућем броју.)

после испитују. Зар није доста што ја сваки дан патим? Ја умам и ћутати када је потребно. Само сам вама отворила своје срце, драги пријатељу, само вама, верујте ми.

Муру поново изађе слика тела онога младина са затегнутим мишићима при трчању, а за њим задувана гомила која га гони.

VIII

На силу повереник

Идућих дана Мур је под разним изговорима покушао да види Татјану, али га она није примила. На против, Надежда Сергијевна излазила му је увек на сусрет, очарана што је имала некога који хоће да је слуша. „Пријатељ“ је имао нарочито да

Перзоришће

Романтизам као покрет заноса

Никада у историји књижевности није ниједна школа имала бурнију борбу за своју афирмацију, а никада ниједан смер није био мање програматски одређен и временски идеологијом својом мање увешан, као што је то случај са Романтизмом у Француској. Али никада ни једна епоха у уметности није била више везана уз једну индивидуалност и није више црпела снаге у једном ауторитету као што је Романтизам у Виктору Игоу. Протумачити романтизам као покрет једне школе, значи објаснити необичне снаге емоције једне личности, која се мора поставити као вођ покрета, личности Виктора Ига. Нико у светској литератури није успео да један предговор свом књижевном делу, писан без потребног система и програмске јасноће, трансформира у догматичку једне нове школе, као што је то учинио Виктор Иго у предговору „Кромвела“. И нико у светској литератури није успео да својим делом релативно поделом цео културни свет своје сфере у два табора, за и противу једног стилског принципа, који у том делу уопште није ни формулисан, као што је то успело Виктору Игоу у истронјском моменту премијере „Ерианија“, од којег се датума рачуна „велика победа романтизма“.

Ко је икада дао тачну формулацију Романтизма, који је имао најбучнију битку и најсјајнију победу у историји Књижевности? Или зар је Романтизам, као школа, објашњен тиме што му се приписују две основне одлике: да је увео „гротеску“ и

Виктор Иго 1855 год.

Стогодишњица Романтизма

„confess locale“? Каково историјско значење има, на крају крајева Романтизам као литерарна и уметничка епоха између класицизма и реализма, кад се вођ Романтизма с једне стране идентификује са класицизма као што су Шекспир, Молиер и Корнеј, а с друге стране уводи елемент гротеске који није друго но утрирани реализам? Али како све то звучи као парадокс, када се зна колико је Игов класични узор Шекспир имао елемент „гротеске“ и колико је, с друге стране, један романтични Домје, стварно, крваво реалистичан. По укрштању основних стилских елемената Романтизам је мање нека одређена школа, него ли смерови пре и после њега. Романтизам, стварно, није уопште никаква епоха, одређена стилским одликама. Па ипак се, као ниједна епоха у литератури афирмирала са највише револуционарне буке.

Славити Романтизам значи славити ту чудесну интуицију Виктора Игоа, која је, можда у најочитијој својој голотини изнесена баш у „Лукрецији Борџији“, која је нама, Словенима можда, најближа и најомниљеније драма Иговог репертоара, јер ми, реалисти „par excellence“, осећамо у депоетизираној гротески подвучене грозе тог дела велику склоност за стварност без идеализовања, коликогод нам неоправданост унутарне акцијске логике и смела намештеност догађаја и абивања остаје ван домашаја потпуног разумевања. Ипак, постоји велика оправданост да ће „Лукреција Борџија“, којим народно позориште слави 100-годишњицу Романтизма наћи на онај исти одушевљени пријем, на који је наишла пре рата, због снажног рефлекса овог истог заноса у делу који је понео романтичарске прозелите у победоносни бој за личност Виктора Ига.

Театрофил.

ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦА Г-ЋЕ ПЕРСЕ ПАВЛОВИЋ

Београд има данас један редак јубилеј. Г-ђа Перса Павловић, најпопуларнија наша глумица, прославила педесет година свога глумачког рада. Једна невероватна реткост, која је једва забележена у нашем уметничком животу.

Кад се има на уму да је г-ђа Павловић све време свој глумачког рада пробела на београдској позорници, као права, рођена Београђанка, посећена у све тајне толиких генерација уметника, који су поред ње пролазили, радиле и одлазили; кад се има на уму да је она једнаком свежином и амбицијом радила кроз пола века на даскама у когадима који представљају најпотпунију историју наше драме, и да је за то време била сведок безбројних уметничких манифестација престолнице, онда се тек наслуђује колико је искуство и колика уметничка страст и енергија у тој занату необичној жени, јединственој по својим заслугама и вредности.

Било би непотребно наводити све њене успехе. Залгабама се само на најмногобројнијим њеним улогама когадима г. Нушића, улогама којима је она дала дефинитиван жиг и брајну слику, тако да се боље и сабрешеније не могу ни замислити. Стари и нови репертоар живи у њој јединственим нијансама њој особеност стила, природног, реалистичног, непосредног, стабилнијег но што је ма чији и ма који. Јединствена рутина допринела је да тај таленат остане до краја ван сваке сумње. То је уметност коју диктује природа, једно физиолошко јединство тела и духа, непоремећен склад осећаја и игре.

Једно је тачно: г-ђа Павловић неће никада добити замену. Г-ђа Перса Павловић је и права слика једне расне енергије, један доказ ваљко код нас уметнички темперамент остаје вечно снажан и полетан, усађен у нараб као религија.

За своју прославу изабрала је „свога мисла“: „Проекцију“ од Нушића, у којој је као Сабера генерацијама била позната.

Г-ђа Павловић као Сабера у Нушићевој „Проекцији“

ХУМОР

ДОСЕЉИВ ЧОВЕК

Кад нам је Цим Кокнеј рекао да путује за Индију са чврстом намером да се тамо обогати, ми смо га гледали зачуђено и чисто сажаљиво.

Добри Цим, и поред свог авантуристичког духа, изгледао је да нема ни у најмањој мери особине потребне да један средњи човек за неколико година стекне неку пристојну сумицу. Он није имао смисла за послове, и боље се разумео у трошењу новца, но у зарађивању. Његово самопоуздање нам је зато изгледало смешно, али нисмо хтели да га одвраћамо, и неколико дана после тога, пошто смо се заједнички почастили, испратили смо га на станицу. Месеци су пролазили, а од Цима није било ни трага ни гласа.

Две године дошле, ми смо готово и заборавили на нашег лакоумног пријатеља, кад се једног дана он опет појави. Био је лепо обучен, на свима прстима је имао дијаманте, и изгледао је као да је ватран банкнотама!

Гле! Гле! Циме како изгледате сјајно! Успели сте у Индији! Јесте ли се збили обогатили?

— Јесам одговори нам Цим.

И, како смо му ми тражили детаље:

— Не треба да мислите да је то ишло лако! И у Индији, као и у Европи, има много конкуренције за све врсте послова. Ја сам био једно за другим чистач ципела, новинар, вратар, конференсије, келнер, крутаје, пијаниста и гђурац.

Сви ови разни покушаји, морам признати, пропали су и тада сам се одлучио да отворим једну банку.

— Банку! узвикнули смо сви у глас.

— Чекајте, одговори хладно и победоносно Цим Кокнеј; отворно сам једну банку... калаузом.

Ж. Бернс.

Освђени на смрт: Кога бих знао када ћу бићи сирењан!

Айсаницја: У понедељак.

Освђеник: Их бре, баш у понедељак! Тераће ме мазер целе недеље.

— Ко је она мајора наказа?

— Моја жена.

— О, господине, ја вас бо хваљу изиша молим за ойрошшење за ову...

— Немаше иша, шо је само моја иогрешка.

Наследници болеснога богашаша иишају забринушо лекара коју излази из болесникове собе:

— Како је, докшоре?

— Нема наде, оздравље.

— Како је ваш браш Мико?

— У болници је.

— Наојоко, иша се догодило?

— Посипављен је за економом.

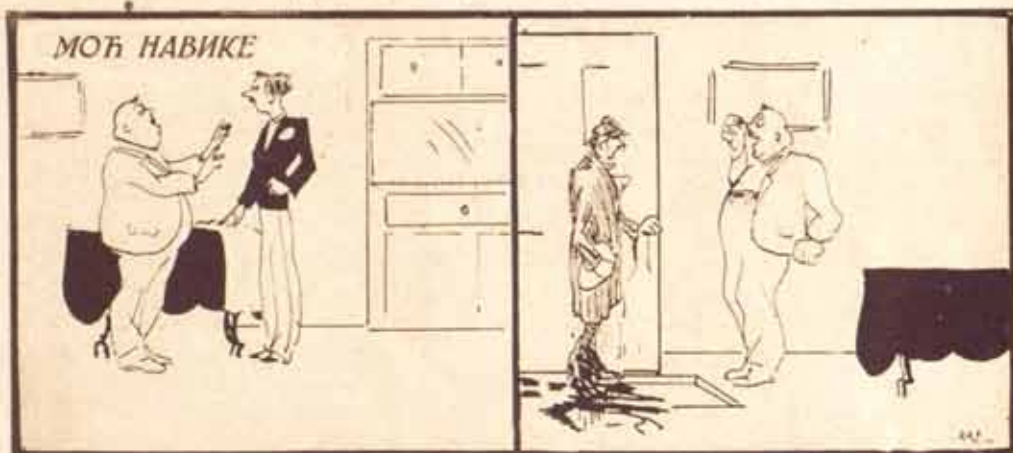
НА ЧАСУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Професор: Ајде, Милане, иши чишој.

Бак: „Пошејала царица Милица
„Покрај бијела града Крушевца.
„С њоме ишебу двије миле кћери:
„Вукосава и лијепа Мара...

Професор: Чекај! Деле, иши други: чија је кћи била Вукосава?

Други бак: Вукосава је била кћи Илије Памара.

— Напољу је шако сирашна киша и не-погода да нема смисла да идеше кћи. Сивајше код мене.

— Баш вам хвала.

— Одох ја да наредим да вам сиреме собу.

(После пола сата)

— Па иобогу браше куд сше се дели? Иша је шо с вама? Сасвим сше иокисли?

— Ошрчао сам часком до кће да узнем сивавабу кошуљу. Не могу без своје кошуље да сивам.

Корна за исе на крају XVI века.

— Како си?

— Не ваља, имам кашар.

— Да, чје се.

— Како се чје? Имаш кашар у бешици.

— А, шако!...

Наш дом

Модерно домаћинство

Данас већ не може бити сумње да ће електрицитет у будућности заменити гориви материјал који се данас употребљава (дрво, угаљ, гас). Електрицитет је, прво, најмање опасан, једноставан у употреби, идеално чист и троши се тачно до тренутка докле је потребан. Поред тога, електрицитет је уопште погодан за све домаће потребе и радове: осветљење, глачање рубља, чишћење прашице итд. Број електричних пећи у светској статистици нагло расте и тамо где су прилике за производњу јефтине електричне струје повољне, врло се нагло избацују пећи за дрво и угаљ.

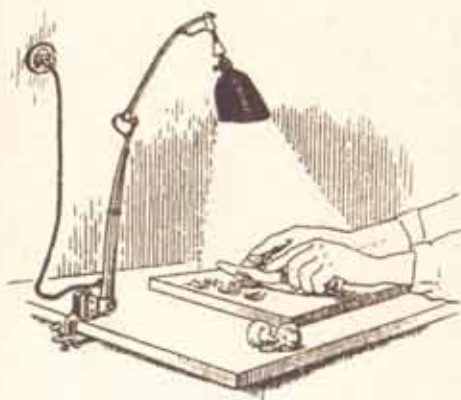
Електрично осветљење практично је не само с гледишта комодитета, већ и са здравственог гледишта. Ништа лакше него удесити електричну лампу тако да ни мало не штоди очном виду. Очни вид највише трпи од рђаво постављене вештачке светлости. Електричне лампе могу се удесити врло лако да очувају вид и омогуће правилно падање светлости. Колико, на пример, наше шваље, које су приморане да раде ноћу, кваре вид (поред тога што не виде добро, јер им светлост погрешно пада), само зато што их нико није поучио да очи морају бити у сенци, а предмет на коме се ради осветљен. Постоје врло практичне и јефтине лампе, које су учврсте за шиваћу машину и осветљавају само рад.

Исто тако за рад у кујни постоје покретне лампе које се учвршћују за сто и тако учврштене могу се окретати на све стране.

Данас за све домаће потребе постоје електричне справе, које заузимају врло мало места, а врло се лако њима рукује. На слици се види спретно орманче са свима електричним справама за потребу домаћу: апарат за купање прашице, апарат за чишћење паркета, електрична пегла са гвозденим постољем, жице разне дужине за спајање струје, мали апарат за грејање јела и кувале итд.

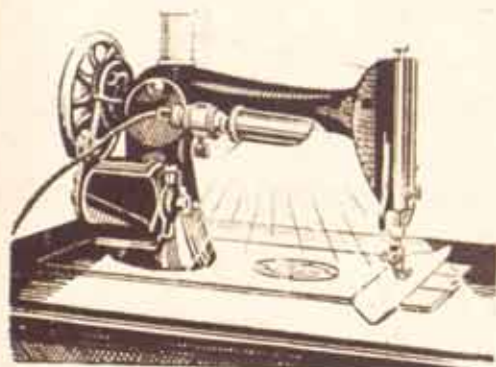
Сиваћа соба по нацрту арх. Ј. Демца

Покретна електрична лампа коју се може учвршћити за сто

Орман с целокућним електричним прибором за домаћу употребу

Електрична лампа за шиваћу машину са шипом за очи

Человнички

За идну недељу

Овај јеловник уметен је за срабанску књигу за чешир и особе нормалног айдишја. Необичнија јела обележена су.

НЕДЕЉА

РУЧАК: Пилећа чорба. Пилеће печење, с младим кромпиром, пиринчом, шаргарефом и зеленом салатом. Штрудла с јабукама или с бундевом.

ВЕЧЕРА: Омлет са шунком.

Пржена ингерница на бутеру. (Ингерница се још ујутру метне да стоји у млеку, па се пред пржење избади из млека и исече на шницле, које се прже на врелом бутеру. Затим се испрже лева месната сланина, исечена на дугачке резове, који се после пржења всеку на мању парчад и стављају се на исечене шницле од ингернице, које се постављају на испржену парчад од хлеба исте величине. Ингерница се соли тек у чинији, а ишчино пре пржења. Најзад се после поспаваних испржених, Сербина се с баретом промпиром исеченим у вршике.)

Воће

Трошак око 100 динара.

ПОНЕДЕЉАК

РУЧАК: Говећа сува с резаницама. Чушпајз од кромпира с месом. Компот.

ВЕЧЕРА: Резанци с месом. Поховане телеће шницле са салатом од кромпира. Воће.

Трошак око 75 динара

УТОРАК

РУЧАК: Потаж од пасираног грашка, с исеченим лобаницама и ситним прженим хлебом. Мусаја од карфиола. Шмари са сухим трождем.

ВЕЧЕРА: Рагу у шкљоци, са белим сосом, печен у рерни. (Сербина се или за сваку особу посебно у шкљоци или у чинији, у којој се и пече.)

Хладно телеће печење са салатом.

Сабони. (Овдешње омање јабуке треба излупити кроз средњу и очистити семе, сољу се мора пазити да јабуке остану целе. Затим их скупати у слабоме беломе вину. Када су довољно мекане, највише се избаде из вина и парчају у стаклени тањир. Пошто се добро охладје, избушена места иду се разити слатким и пекменом, па се све то претне шодом са вином.)

Трошак око 80 динара

СРЕДА

РУЧАК: Српски сир. Грашак из конзерве с буваном јагњетином. Кох од пиринча са малиновим соком.

ВЕЧЕРА: Салата од целера с мајонезом. (Целер треба исечи на ситније тање резанице и усолити. Затим се ошде и остаје четврт сата у сирћету, па се ошде и прелију мајонезом.)

Хладна риба с мајонезом.

Сир.

Трошак око 60 динара

ЧЕТВРТАК

РУЧАК: Спанаћ с тврдо куваним јајима.
Јагњешти наприкази.
Воће.

ВЕЧЕРА: Чорба с пухтетина.
Јагњешће печено са кромпирсалатом.
Компот.

Трошај око 60 динара

ПЕТАК

РУЧАК: Кромпирсалата са сардинама.
Пире од печуља са свињским крменадлама.
Компот.

ВЕЧЕРА: Маринат од рибе.
Пита с месом.
Воће.

Трошај око 60 динара

СУБОТА

РУЧАК: Гобећа супа с флевинама.
Гобећина, гарнирана резанцима, пиреом
од кромпира, сосови од рена и сардела.
Сир.

ВЕЧЕРА: Паризер с кайганом. (Уzeti паризер, исечен
у коцкице, као обично. Не пуштити коку-
ришу, већ несладити бацити на масу, прво
на једну, па затим на другу страну, услед
чега се паризер скупчи у коцкицу, у коју се
после меће кайгана и севина.)
Кад на бутеру у перни.
Воће.

Трошај око 60 динара.

Како се шири радио

Радио све више осваја свет.

Према последњим статистичким подацима Сједињене Америчке Државе имају 11 милиона пријављених пријемних апарата, у Немачкој има више од 3 милиона радиофила, у Великој Британији само прошле године пријављено је 2,900.000 апарата, а у Француској нешто више од 500.000.

Рачуниције феномени

Рачуниције феномени нису ретки, само се за њих дознаје тек кад умру. Најпознатији рачуниција био је до скоро Француз Арнолд, али је пре кратког времена умро. Немац Готфрид Рикле о коме сви светски листови причају чудеса.

Главни његово „дело“, било је што је израчунао запремину 54 планета.

Сем тога Рикле је био у стању да научи напамет 200 цифара за 7 минута, док је Арнолду требало 55 минута. Рикле је, најзад, могао да за 22 минута научи напамет, то јест понови 408 цифара, а за 44 минута 504.

На жалост, ни он ни друштво од тог његовог талента нису имали ништа, јер му је уштеђевина за време инфлације у Немачкој пропала, па је умро таворећи.

Једна чудна кокош у Зајечару

Г-ђа Јулиана Полић дипломирана бабица у Зајечару има једну кокошку за коју тврди да је стара 24 године.

— Ова кокошка извела се каже она код мене 1906 године. Ја сам је за време рата носила собом у бежанију и завијала сам је у јорган. Интересантно је да ова кокошка једе само конопљино семе, месо са зејтином, а кукуруз никако неће већ две године да окуси. Она разуме све што јој се говори. Тако је лепо дресирана да кад јој се нареди да нева ова кокошка нева лепше него ма који леван. Сад су јој се појавиле две израсти на релу које личе на рогове, а на когама две канџе, у облику орловских ножа. Ова кокошка годишње снесе око 35 кокица јаја.

За практичне и штедљиве жене

Л'Опнион, француски лист који излази у Сајгону, као и сваки колонизалци, има доста времена и смисла за практично, па је направио једну анкету о томе како се најлакше може закрпити поцепана хаљина. „Кад вам се деси да закачите хаљину

Добро вече

улејшаће Вас

ELIDA

CREME DE CHAQUE HEURE

Овај крем загасите боје даје лицу изглед алабастра. Он је гајна сваке краљице лепоте. Употреби га сваки час, јер је стално невидљив, а делује увек.

Не сјаји се и није мастан.

Elida Creme de Chaque Heure

не ушњавају у конфек, каже лист. Најбоље је да је превријете, да саставите ивице подераног штофа и да преко подеротне стране парче гутаперке из апотеке. Преко гутаперке која се топи на 40 степени превуците млаку пеглу и штоф или свила биће просто залепљена.

Ако желите да на хаљину прилепите какан цвет изрежите гутаперку у облику цвета и подметите је између штофа у цвета на прелегајте.

Не заборавите да пеглате на каквом тврдом равном предмету.

Најјевтинији станови

Најјевтинији станови постоје свакако у немачкој вароши Аугсбургу. Тамо има и три куће са по два стана; већи, који се издају по 4 марке годишње и мањи који се издају за 2 марке.

Куће је саградио још 1521 године Јаков Фугер, тадашњи „краљ баяра“, за породицу сиромашних ткача. Ови станови су у почетку имали лепе баштице, а закупна цена је била флорин годишње. Једини услов био је да кирејници очитају свако јутро **Оче Наш** за душу Јакова Фугера. И данас на једној од кућа стоји напис на латинском језику да Јаков Фугер и браћа „које је Бог обдарио богатством подижу 106 станова за суграђане сиромашније од њих“.

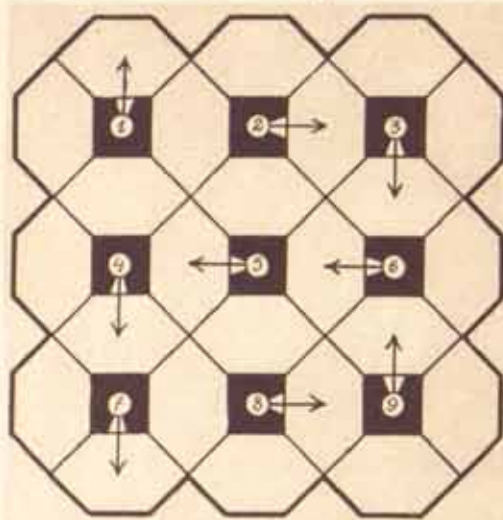

— Е, знајте госиново, чекаћу и нећу се маћи одавде док ми ваш муж не илази дог.
— Можете слободно. Ено га баш сад је ошистио да шуче свешки рекорд дужине у лећету.

Наградне заговетке „Илустрованог Времена“

Свака наша заговетка биће награђивана са три награде, а да би се оне добиле потребно је да читаоци пошаљу уредништву тачно решену заговетку и да поред тога назначе колико ће тачних одговора бити. Три тачна одговора који најприближније буду предвидели број тачних одговора биће награђени. Уредништво ће одговоре примати за десет дана од дана изласка листа. Зависели одговори неће се узимати у обзир. На вођеру треба ставити: Уредништву Илустрованог Времена, и залепити купон који носи број заговетке. Одговори без овог печка неће се узимати у обзир. Напомињемо да се сваком поштом решену мора приложити тачна адреса (занимање, место, улица и број куће).

Заговетка бр. 5

У свако бело поље ове фигуре треба уписати по једно слово, па да се обртањем стрелице око своје осовине у смислу скалаке на сату, а са почетком од оног поља у коме се налази дата стрелица, добију речи од по четири слова следећег значења:

1.) Река у Јужној Србији 2.) Јеврејско женско име 3.) Варош у Норвешкој 4.) Узус код песама 5.) Сечиво 6.) Нашта жене много полагају 7.) Захтев религије 8.) Медицински артикл 9.) Врста бурета.

Решење заговетке бр. 2

Хоризонтални редови дају следеће речи: 1) сисар, 2) поплава, 3) копоран, 4) Ливно, 5) црева, 6) станица, 7) аспири, 8) покајница, 9) Јабланица.

Средња писмена, читана одозго на доле, дају тражену реч **Словенија**.

Број тачних одговора за заговетку бр. 2 било је 179. Према томе, прву награду, једногодишњу претплату, добија Саво Милединовић, ученик 4. разреда гимназије из Прокупља (послао два купона и предвидео 47 и 196 одговора); другу награду, полугодишњу претплату добија Бранко С. Јовановић, ученик 5. разреда гимназије из Ниша (предвидео 161 тачан одговор); трећу награду, тромесечну претплату, добија Ангелина Чуданова, чиновница царинског посредништва „Правде“ из Велике Кикинде (предвидела 199 тачних одговора).

Добитницима претплата почиње тећи са овим бројем.

КОДАКО ЗАШТИО

одговор

1) Краљ Милутин оженио се 1298 године осмогодишњом Симонијом, ћерком византскога цара Андроника другог и царице Ирине.

2) Први министар-жена у Европи била је Данкиња Нива Банг.

Нива Банг је рођена 6. октобра 1866. године у Копенхагену. На универзитету је студирала историју, али се највише бавила новинарством и јавним радом и то на еко-

номском пољу. Као социјалистички првак, она је била претседник општинског одбора у Копенхагену од 1913. до 1917. године, а 1918. године ушла је у Landsting — горњи дом данског Парламента. Министар трговине постала је 23. априла 1924. године.

3) Први сопственик аутомобила у Београду био је банкар вок. Радуловић 1906 године.

4) Први извозник наше стоке за Александрију био је пок. Аврам Крстић трговац из Краљева. Он је пред сам крај прошлога века, кад је стока била невероватно јефтина решио да пошаље на свој ризик један буљук говеда у Александрију, потпуно нову пијаци за нас. Прошао је врло добро а нашој марији прибавио првокласан рејоме.

5) Шиваћу машиниу је пронашао сент-етијенски кројач, Бартелеми Тимоније, 1830 године.

1830. године он је у Паризу направно читаву фабрику са 80 машина за шивење војничког одећа, али је прошао као и сви проналазачи: разјарени радници видели су у машини велику конкуренцију, па су му целу фабрику разлупали, тако да је он, најзад, умро у највећој беди.

Бартелемијева машина је доцније, наравно, много усавршена док се није дошло до данашње машине на којима се чак и везе.

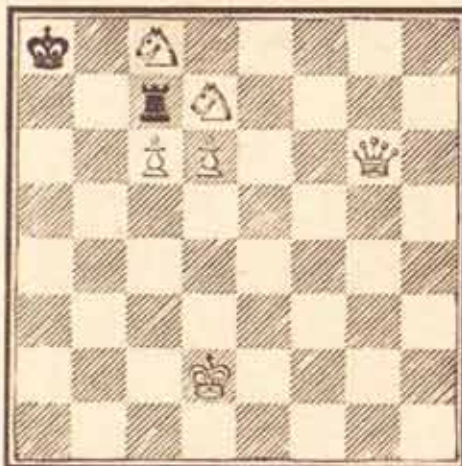
6) Према званичним подацима, објављеним у Речнику, у нашој држави има 31,223 места, односно насеобина које имају своје име.

7) До 14. века у свима споменицима помиње се Милеш, а тек Дечанска хрисовуља својиме име Милош.

Проблем бр. 5

К. А. Л. Кибел

мат у два потеза.

Решење проблема 2.

1- Sc6!

Тај проблем није нико правилно решио и ако је само од два потеза! Види се да морамо задати лакше ствари. Проблем 5 је лак.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ ВЕРОВАЛИ!

Старац од 86 година у Сан Франциску Едсон Смајт врло лако палцем од ноге додире чело.

Један љубитељ животиња у Ослу, дресирао је мачку да одоји два миша, који су побегли чим су одрасли.

Администрација „Илустрованог Времена“ почела је примати огласе за Ускршњи број. Обраћа се пажња онима који би желели да имају огласе у бише боја, да их предају до 10. априла. Огласи у једној боји примаће се до 16. априла закључно.

ИЛУСТРОВАНО ВРЕМЕ излази сваке суботе. — Претплата: за Краљевину Југославију: месечно дин. 14.-, тромесечно дин. 40.-, полугодишње дин. 80.-, годишње дин. 150.- За иностранство: полугодишње дин. 200.-, годишње дин. 360.- Појединачни број 4 динара. — Огласи по тарифи. — Рачун код Понта. Штедништво бр. 52.004. — Редакција и администрација Поењарева 4-6. — Телефон и телеграм: „Илустровано Време“, Београд.

Главни уредник Миливој Пређић — власник, издавач и штампар, за Штампарско Издавачко Предузеће „Време“ Авн. Друштво Милутин С. Стевановић, Богојављенска 5.

Друштво за Итало - Југословенску Трговину и Извоз А. Д.
КАПИТАЛ ЛИРА 300.000'—

Централа: МИЛАНО: Piazza Castello, 1. тел. 85-4-48 Телеграми: Jugital. —
Агенција ЗАГРЕБ: Гундулићева 23. I двор. Агент: ВИКТОР МОР.

Искључиво заступништво обих предузећа:

- „Italtartar“ Consorzio Italiano Tartarico — А. Д. Milano
винска киселина
- „C. I. F. A. C.“ Consorzio Italiano Fabbriche Acido Citrico
винска киселина
- „L' APPULA“ Società per l' Industria chimica Italiana — А. Д. Milano
Уплаћени капитал Лира 40,000.000'—
хемијско-индустријски производи
- Aziende Chimiche Nazionali Associate (A. C. N. A.) — А. Д. Milano
Капитал Лира 95,295.200'—
хемијски производи — боје — експлозивни
- Societa Elettrica ed elettrochimica del Caffaro — А. Д. Milano
Капитал Лира 21,000.000'—
хемијски производи
- Societa Esercizio Oleificii — А. Д. Milano
Капитал Лира 10,000.000'—
каљуи од зејинастих семена
- „C. L. E. N.“ Compagnia Lampade elettriche Nazionali — А. Д., Pavia
Капитал Лира 3,000.000'—
електричне сијалице

Вештачко ђубре и сировине за пољопривреду — Хемијски производи
за индустрију и фармакологију — Метали и минерали — Земалски производи.

Corsiglia & Hreglich, Genova
КОРСИЉА И ХРЕГЛИХ, ЂЕНОВА

Канцеларије: Via San Luca 2/11 (4° р.) — Магацини: Darsena N.° 6. А.
Филијале: SAVONA, Via Paleosara 3 (Тел. 507), и LIVORNO Via Montegrappa 8.
Телефони у Ђенови: 25.243 (канцеларије) и 25.464 (стан). Телеграфска адреса: „CORSIGLIACOMP.“

*Поморски снабдевач за машине, лађе и храну — Сојсџвени
магацини — Увоз-Извоз — Снабдевач сировог и израђеног дувана.*

Једини поморски снабдевач у Ђенови свих југословенских поморских друштава:

Атлантска Пловидба Иво Рачић, а. д.

Дубровачка Паробродска Пловидба а. д.

Јадранска Пловидба а. д.

Акционарско Бродарско Друштво „Оцеаниа“.

Југословенско-Американска Пловидба а. д.

Прекоморска Пловидба а. д.

Прво Далматинско Трговачко Друштво.

Поморски снабдевач највећих француских друштава.

ИНДУСТРИЈА ВУНЕНИХ ТКАНИНА

ВЛАДА ТЕОКАРЕВИЋ И КОМП.

ПАРАЋИН

**INDUSTRIJA
VUNENIH TKANINA**

VLADA TEOKAREVIĆ I KOMP. PARAĆIN